

BRICS a nový, férovější světový pořádek

- CZ24 News | 18. ledna 2024

SVĚT: Země BRICS deklarují, že jim jde o vytvoření férovějšího, spravedlivějšího světového pořádku, který by odpovídal také zájmům globálního Jihu.

Podle zemí BRICS Spojené státy a jejich západní spojenci dlouho dominovali světovému pořádku. A tato dominance se opírala o jejich vlastní hodnoty a politiku „prosazováním demokracie“ a „obranou lidských práv“. Zatímco země rozvíjejících se trhů a rozvojových ekonomik vytvářejí politický systém rozdílný. Liší se od západního politického systému.

Země globálního Jihu dnes kritizují USA, např. za jejich postup v Radě bezpečnosti, ve které se dostaly do úplné izolace poté, co zástupce Spojených arabských emirátů předložil návrh rezoluce, která měla vést k okamžitému humanitárnímu zastavení palby v izraelsko-palestinském konfliktu. Spojené státy využily svého práva veta jako člen Rady bezpečnosti, zatímco Velká Británie se zdržela hlasování. Na druhé straně Čínská lidová republika (ČLR) sbírá v mezinárodním měřítku, především pak mezi státy rozvojového světa, body svou bezpečnostní iniciativou.

Jedním z plodů této iniciativy úsilí Číny bylo, že Írán a Saúdská Arábie znovu navázaly diplomatické vztahy, což se stalo už vloni v březnu. Sedm let poté, co byly tyto vztahy přerušeny. A samozřejmě navázání vztahů těchto dvou zemí díky úsilí čínské diplomacie, vytvořilo prostor k tomu, aby obě tyto země rozšířily k novému roku členské státy BRICS.

V českém tisku se příliš nekomentovalo loňské setkání zemí BRICS v Jižní Africe, kterého se účastnilo jak pět původních zemí (Brazílie, Rusko, Indie, Čína a Jižní Afrika), tak také pět nových členských zemí (Egypt, Etiopie, Írán, Saúdská Arábie a Spojené arabské emiráty). Toto setkání se uskutečnilo, jak již bylo uvedeno, v Johannesburgu v Jižní Africe v srpnu. Plných práv členství nabývali noví členové k 1. lednu 2024. Musím dodat, že bez velkého zájmu českých médií. Přitom se jedná o kardinální změnu poměrů sil ve světě. Země BRICS v původním složení představovaly 40% světové populace a přes 25% celosvětového HDP. S pěti novými zeměmi BRICS dosahují již 36% podílu na světovém HDP a podílí se zhruba polovinou na počtu světového obyvatelstva. Stává se tedy nepochybně protivahou vůči zemím G7 a jejich globálnímu vlivu.

Kromě toho, více než 30 dalších států je připraveno prohloubit vztahy s uskupením BRICS. To upevní tuto globální koalici světového Jihu jako kolektivní sílu a povede k vytvoření multipolárního světa, ať se to Západu (USA a jeho spojencům) líbí anebo ne.

Je zřejmé, že vytvoření takového uskupení zhruba 40 významných států světa (země BRICS plus třicítka dalších ekonomik) povede k zesílení jejich obchodních vztahů a ke snaze vytvořit takový platební systém, který by jim vyhovoval více nežli zatím systém dominovaný americkým dolarem, případně eurem.

Spojené státy a do určité míry i jejich západní spojenci, především pak anglosaské státy, si nenadělaly mnoho přátel mezi dalšími zhruba čtyřmi desítkami zemí, vůči nimž jsou uplatňovány sankce, případně celní tarify a opatření kontrolující export jako je tomu i vůči Číně a v některých dalších zemích.

Je zřejmé, že sankce zasahují, samozřejmě s rozdílnou intenzitou, ekonomiky těchto zemí. Ale v každém případě činí život obyvatelstva těchto zemí složitější, což je nejlépe vidět na příkladě Kuby. Zdá se, že naopak v případě ruské ekonomiky, která disponuje prakticky všemi základními

surovinami pro průmyslovou výrobu, potravinářský průmysl a také energetickými surovinami, se nezdá, že by se jí 13 kol sankcí příliš dotklo. Naopak, posílila se schopnost její regenerace zejména působením malých a středních ruských podniků, které zaplnily mezeru na trhu uvolněnou západními dovozci. Tím ovšem nechci tvrdit, že vůbec žádný vliv tyto sankce na Rusko nemají. Ale určitě nesrazily Rusko na kolena. Spíš uškodily zemím EU a jejich obyvatel.

BRICS má plán přijmout společnou měnu. K tomu je ovšem potřeba určitého času. Dále prohlubování vzájemných obchodních vztahů, což se dnes děje zejména mezi Čínou a Ruskem a mezi Indií a Ruskem. A je to vlastně výzva americkému dolaru a jeho dominanci coby světové rezervní měny.

Politici Západu, ať už američtí anebo západoevropští, by neměly tyto nové tendence ve světové politice a ekonomice přehlížet. Zřejmé je, že je nebude možné řešit silou. Prostě globální Jih je už dnes tak mocný a bude ještě mocnější, že se stane jedním ze dvou klíčových hráčů mezinárodních vztahů. Taková je prostě realita dnešního světa a zejména světa, jaký bude za deset až patnáct let.

AUTOR: Jiří Paroubek

[ZDROJ](#)